

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/800/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7513204929
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Veščičíková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7513204929.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Veščičíkovej a sudcov JUDr. Miroslava Sogu a JUDr. Dany Bystrianskej v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Praha 3, K červenému dvoru č. 3269/25a, Strašnice, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému M. A., C. N., E. -C. X, v konaní o zaplatenie 1.836,08 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku č.k. 10C/308/2013 - 70 z 24.09.2015 Okresného súdu Košice - okolie

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.836,08 eur od 22. 03. 2010 do zaplatenia, v tejto časti rozsudok z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

P o t v r d z u j e rozsudok v zostávajúcej zamietavej časti.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa (ďalej len „súd“) rozsudkom žalobu zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že tak rozhodol o žalobe doručenej 28.03.2013, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny 1.836,08 eur a zmenkového úroku 0,25% denne zo zmenkovej sumy od 22.03.2010 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy od 02.07.2010 do zaplatenia a trovy konania, s odôvodnením, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. pôvodne uzavrela s žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorý bol zabezpečený blankozmenkou. Následne spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku vzniknutú z uvedenej spotrebiteľskej zmluvy na žalobcu. Žalobca ako indosatár sa stal nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 02.04.2009 na zmenkovú sumu 1.836,08 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku 0,25% denne od 22.03.2010 do zaplatenia. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že predmetom konania je cezhraničný spor v zmysle článku článku 2 bodu 1 a 3 bodu 1 nariadenia Rady /ES/ č. 861/2007 z 11. 7. 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, hodnota pohľadávky nepresahuje 2 000,- EUR a žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania sa spravujú právnym poriadkom Slovenskej republiky. (§ 10 a § 11 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov).

Súd vychádzal z toho, že v predmetnom konaní si žalobca uplatňoval právo zo zmenky podľa zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, čo zistil z predloženej zmenky, ktorú vystavil žalovaný 2. 4. 2009 s textom: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o. IČO: 35 807 598, Bratislava sumu 1.836,08,- eur, zmenkový úrok bol dohodnutý 0,25% denne od 22.3.2010, splatné POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava, zmenka bez protestu na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Zo zmenky nebolo možné zistiť, akým úver žalovaný (jeho predchodca) poskytol, ktorý bol zabezpečený blankozmenkou. Po preskúmaní návrhu žalobcu súd považoval za nesporné, že na prejednanú vec je potrebné aplikovať Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Žalobca predložil v tomto konaní ako jediný listinný dôkaz a to prvopis zmenky, čo považoval súd za nedostatočné a bezvýsledne vyzval 9. 2. 2014 žalobcu (vzorovým tlačivom B), aby doplnil svoj návrh a predložil zmluvu o úvere, na základe ktorej bola zmenka vystavená, splátkový kalendár a prehľad uhradených splátok žalovaného a dňa 30.01.2015 mu tiež bezvýsledne zaslal žalovanému tlačivo C na odpoveď podľa Nariadenia spolu s poučením, lebo žalovaný nereagoval a vyplnené tlačivo súdu späť nevrátil, pričom zásielku si prebral 05.02.2015.

Súd konštatoval, nejde o zmenkové konanie ako také, ale konanie vo veciach spotrebiteľských zmlúv, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 281/2001 o spotrebiteľských zmluvách, a konajúcemu súdu je z rozhodovacej činnosti známe, že obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ, a.s., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25 v Bratislave poskytovala a poskytuje spotrebiteľské úvery. Predmetná zmenka bola vystavená dňa 02.04.2009 v Košiciach, a to za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde v zmysle § 4 ods. 6 bolo možné zmenkou zabezpečiť nároky zo spotrebiteľských úverov.

Súd citujúc čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 1 až 4, čl. 5 ods. 1 až 4, ako aj čl. 8 a 9 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 Z.z., ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, žalobu zamietol v celom rozsahu s tvrdením, že sa jedná o zmenku zabezpečujúcu nároky uvedenej spoločnosti ako veriteľa z úverových zmlúv, ktorých vystavitelia zmienek boli v postavení spotrebiteľa, a posúdil vec nielen podľa zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Zb., ale aj podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a rozhodol na základe dôkazov, ktoré predložili žalobca tak, že žalobu zamietol. Konštatoval, že žalobca si v tomto konaní neuplatnil predmetnú pohľadávku zo zmluvy o úvere, ale zo zmenky, žalobca je konaní povinný predložiť dôkazy na preukázanie rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých si uplatňuje svoje nároky. Vzhľadom na to, že navrhovateľ v konaní na základe výzvy súdom, ktorá bola riadne odoslaná podľa príslušného nariadenia na tlačivo B nereagoval a nepredložil súdu požadované listiny - t.j. zmluvu, na základe ktorej bola vystavená zmenka, súd v celom rozsahu zamietol s konštatovaním, že zmenka ako taká, nie je postačujúcim dôkazom na rozhodnutie podľa Nariadenia. Konštatoval súčasne, že povaha uvedeného právneho vzťahu sa nezmenila ani postúpením pohľadávky, že žalobca v predmetnej veci predložil iba zmenku ako jediný listinný dôkaz, čo na preskúmanie opodstatnenosti žaloby nepostačuje, lebo zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom poskytnutým žalovanému.

Súd citoval ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom, podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Uviedol, že zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať.

V tejto súvislosti konštatoval, že žalobca nepredložil iný dôkaz, a neurobil tak ani na výzvu súdu na tlačivo „C“ ako odpoveď podľa nariadenia, pričom bol o možnosti poučený.

Súčasne dôvodil, bez akéhokoľvek záveru, že novela zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa §5a ods. 1 písm. b), účinná od 01.05.2014, a podľa § 29b neumožňuje, aby zmenka mala vo vzťahu k spotrebiteľským úverom už ani platobnú, ani zabezpečovaciu funkciu.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z odvolacích dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.), že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p. - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.).

S odôvodnením rozsudku sa nestotožnil a uviedol, že je nevyhnutné zdôrazniť, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah, že v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovanej, že za zmenku zaplatí, že súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Vytýkal súdu, že predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ (jeho znenie citoval). Z uvedeného mu jednoznačne vyplynulo, že žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 50bo/3/2008 z 22. októbra 2008, aj z jeho odôvodnenia citoval. Z uvedeného mu vyplynulo, že je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba (proti vôli odporcu) prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán, súd nie je oprávnený odporcu na nich ani upozorniť (ust. §5 ods. 1 O.s.p.). K dôvodom, že zmenka nie je dôkazom a iné dôkazy zo strany žalobcu neboli označené ani predložené, aj napriek výzve súdu na doplnenie návrhu, uviedol, že si splnil svoju povinnosť tvrdenia a aj dôkaznú povinnosť tak, ako mu to ukladá zákon, že predložil súdu originál platnej a riadne a platne vystavenej zmenky, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne znaky podľa zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový. Citujúc znenie § 125 O.s.p., poukázal na to, že zmenka je listinou, teda je aj dôkazom, že predložil súdu originál zmenky, že žiadnymi inými dôkazmi (ani dôkazmi a informáciami vyžiadanými zo strany súdu) nedisponoval a nedisponuje. Tvrdil, že predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa, že vo vzťahu k nemu ako indosatárovi, je preto jediným legitimitačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Zdôraznil, že zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa zmenkový dlžník zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase uvedenom v zmenke čiastku v nej určenú. Ide o zväzok, ktorý je priamy, bezpodmienečný, nesporný a abstraktný. Žalobca je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Vytýkal súdu, že sa aplikáciou príslušných ust. o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. (ďalej aj „ZSZ“) vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Zdôraznil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah, že v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovanej, že za zmenku zaplatí, že súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Predmetom sporu nie je nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, ale nárok zo zmenky, ktorá indosáciou charakter zabezpečovacej zmenky stratila a nadobudla charakter zmenky na platenie. Vyššie uvedené závery mu potvrdzovali uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci (z jeho odôvodnenia citoval). Ďalej poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013 (aj z jeho odôvodnenia citoval). Žiadal rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,33 eur bez DPH za podanie odvolania a 8,39 eur bez DPH rež. paušál.

Žalovaný zostala v odvolacom konaní nečinná.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/, f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 22.6.2016 o 9.05.hodine v pojednávacej miestnosti č. dv. 227 II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 15.6.2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Žalobca podaním z 21.12.2015 došlým súdu 28.12.2015 vzal žalobu v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne späť. Odvolací súd uznesením 9Co/800/2015-96 z 18.1.2016 žalovaného vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia písomne súdu oznámil, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby alebo s ním nesúhlasí, že ak sa v stanovenej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že proti čiastočnému späťvzatiu nemá námietky (§ 211 ods. 2 a § 101 ods. 3 O.s.p.). Uznesenie žalovaný prevzal 26.1.2016 (doručenka pri č.l. 96) a v stanovenej lehote písomne neoznámil, či súhlasí, resp. nesúhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby.

Odvolací súd preto v súlade s § 208 O.s.p. pripustil späťvzatie žaloby v časti, v ktorej vzal žalobca žalobu späť, v tejto časti rozsudok zrušil a konanie v tejto časti zastavil.

Súd vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, v zmysle ktorej „zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“, je v priamom rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31.12.2010, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon 258/2001 Z.z.), teda je neplatná v zmysle § 39 Obč. zák. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať žalobou uplatnené zmenkové nároky.

S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd uvádza nasledovné:

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 20.3.2009.

Takto postupoval aj súd prvého stupňa, keď po zistení, že žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

Z článku 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim z citovaného zákonného ustanovenia § 4 ods. 6, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 Obč. zák., preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky žalobcovi nepriznal.

Odvolačiami námietkami viažucimi sa k týmto dôvodom zamietnutia žaloby sa preto odvolací súd nezaoberal, keďže aj prípadná nesprávnosť týchto záverov nemôže privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci v prospech žalobcu vzhľadom na neplatnosť dohody o vyplnení zmenky pre rozpor so zákonom.

K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné:

V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offio zabezpečiť prieskum nároku

v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvého stupňa vec ako spotrebiteľskú. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovanej ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanej ex offo ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súladu s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

V súlade s ust. § 120 ods. 1 Obč. zák., si zabezpečoval listinné dôkazy, najmä od žalobcu z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy). Žalobca o tom dôkazy nepredložil, s odôvodnením žalobca poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z originálu platnej zmenky, ktorou uplatňuje v konaní majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky žalobca zdôraznil, že nedisponuje údajmi alebo listinami, ktoré súd vyžaduje, alebo ktoré by mohol nad rámec už v návrhu uvedeného súdu oznámiť alebo predložiť. Súd potom konštatoval, že žalobca dôkazné bremeno neunesol a žalobu v celom rozsahu zamietol.

Napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietla, že zmenka je neplatná, súd správne mal skúmať jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offo skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offo skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. 659/2007 Z.z. a 492/2009 Z.z. V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

K odvolacej námietke žalobcu o prekvapivosti napadnutého rozsudku vzhľadom na skutočnosť, že žalovanou uplatnený nárok nebol popretý odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca mal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a z neúčasti na ktorom sa ospravedlnil, pričom nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Za daných okolností žalobcovi bolo zrejmé, aké dokazovanie a na preukázanie akých skutočností súd vykonáva. Je potrebné dodať, že súd prvého stupňa si ním žiadané listinné dôkazy, bez spolupráce so žalobcom inak nemohol zabezpečiť, preto rozhodol správne, keď pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom, žalobu zamietol.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p., vrátane výroku o trovách prvostupňového konania potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca nemal v odvolacom konaní úspech, preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, preto mu ich náhrada nebola priznaná.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.